

DE LEVENDEN EN DE DODEN

Ander werk van Nele Neuhaus

Sneeuwwitje moet sterven (thriller, 2011)

Diepe wonden (thriller, 2013)

Wie wind zaait (thriller, 2013)

Boze wolf (thriller, 2014)

Zomer van de waarheid (roman, 2015, als Nele Löwenberg)

NELE NEUHAUS

De levenden
en de doden

Vertaald door Sander Hoving

AMSTERDAM · ANTWERPEN

2015

Oorspronkelijke titel *Die Lebenden und die Toten*
Copyright © by Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin.
Published in 2014 by Ullstein Buchverlag
Copyright vertaling © 2015 Sander Hoving /
Uitgeverij Q, Spui 10, 1012 WZ Amsterdam

Omslag Marjan Landman
Omslagbeeld Jeremy Lightfoot / Getty Images
Foto auteur Sandra Qvi

ISBN 978 90 214 5847 2 / NUR 305

www.uitgeverijQ.nl

Voor Matthias
Forever and for always

Woensdag, 19 december 2012

Buitemtemperatuur: drie graden Celsius. Geen wind. Volgens het weerbericht kwam er geen regen. Ideale omstandigheden.

8.21 uur.

Hij zag haar komen. Haar roze muts lichtte op als een baken in de leikleurige ochtendschemering van de winterse dag. Ze liep in haar eentje, zoals elke ochtend. Alleen de hond draafde achter haar aan, een donkere, soepele schaduw tussen de kale bosjes. Ze nam altijd dezelfde route. Ze liep de Lahnstraße uit, passeerde de speeltuin, nam de houten voetgangersbrug over de Westerbach, sloeg rechtsaf en volgde de asfaltweg parallel aan de beek, die vervolgens een bocht naar links in de richting van de school maakte. De school was het hoogste punt van haar ochtendwandeling. Vandaar liep ze terug over de kaarsrechte Dörnweg, die van Eschborn door de velden naar Niederhöchstadt voerde, sloeg na ongeveer een kilometer linksaf en liep via de houten brug terug naar huis.

De hond deed zijn behoefte op het gras voor de schommels in de speeltuin. Zorgvuldig raapte ze de uitwerpselen op en deponeerde het zakje in de afvalbak bij het kruispunt. Ze passeerde hem op nog geen twintig meter afstand, maar merkte hem niet op. Vanuit zijn schuilplaats keek hij haar na, zag hoe ze de brug met het natte, donker glanzende hout over liep en achter de boomstammen verdween. Hij hield rekening met een wachttijd van ongeveer dertig minuten en lag comfortabel onder een donkergroene parka op zijn buik. Als het moest, kon hij zo uren blijven liggen. Geduld was een van zijn beste eigenschappen. De beek, die 's zomers maar een nietig stroompje was, ruiste en kolkte aan zijn voeten. Twee kraaien hupten nieuwsgierig om hem heen, staarden hem onderzoekend aan en verloren toen hun belangstelling. De kou drong door zijn thermobroek. In de kale takken van de eik boven hem koerde een duif. Een jonge vrouw holde aan de andere kant van de beek langs, lichtvoetig, misschien op de vleugels van de muziek die ze in haar kop-telefoon hoorde. In de verte hoorde hij het geratel van een sneltram, de S-Bahn, en het melodische signaal dat het einde van het lesuur aangaf.

In de winterse grijsbruine schemering nam hij een roze punt waar. Ze kwam eraan. Zijn hart klopte sneller, hij keek door het telescoopvizier, controleerde zijn ademhaling, bewoog de vingers van zijn rechterhand. Ze sloeg de weg in, die met een bocht naar de brug voerde. De hond sjokte een paar meter achter haar.

Zijn vinger lag op de trekker. Hij bewoog zijn ogen van links naar rechts, maar er was geen mens te zien. Behalve zij. Ze volgde de bocht die de weg op die plek maakte, en verscheen met haar linkergezichts-helft precies waar hij het had gepland.

Weliswaar verminderde de geluiddemper de precisie van het wapen enigszins, maar met een afstand van nauwelijks tachtig meter was dat geen probleem. Een schot maakte te veel lawaai en zou de aandacht trekken. Hij ademde in en uit, werd heel rustig en geconcentreerd. Zijn gezichtsveld vernauwde en beperkte zich tot zijn doelwit. Zachtjes haalde hij de trekker over. De terugslag, die hij had verwacht, werd opgevangen door zijn sleutelbeen. Een fractie van een seconde later liet de Remington Core-Lokt haar schedel exploderen. Ze zakte geluidloos ineen. Voltreffer.

De uitgeworpen patroonhuls dampte op de vochtige aarde. Hij pakte hem op en stak hem in zijn jaszak. Zijn knieën waren wat stijf na het liggen in de kou. Met een paar handgrepen demonteerde hij het geweer, borg het op in de sporttas, vouwde zijn parka op en stopte die eveneens in de tas. Nadat hij zich ervan had overtuigd dat er niemand in de buurt was, kwam hij de bosjes uit, stak de speeltuin over en sloeg de weg in naar het zwembad, waar zijn auto geparkeerd stond. Het was 9.13 uur toen hij van de parkeerplaats linksaf de autoweg opreed.

Tegelijkertijd...

Hoofdinspecteur van de recherche Pia Kirchhoff had vakantie. Vanaf vorige week donderdag tot 16 januari 2013. Vier volle weken! Haar laatste lange vakantie was al bijna vier jaar geleden: in 2009 waren Christoph en zij naar Zuid-Afrika geweest, daarna was er alleen gelegenheid geweest voor korte reisjes, maar dit keer zou het bijna naar de andere kant van de aardbol gaan, naar Ecuador, en van daaruit per boot naar de Galapagoseilanden. Christoph was al vaker door de organisator van de exclusieve cruises als reisleader ingehuurd en ze ging voor het eerst met hem mee – als zijn echtgenote.

Pia ging op de rand van het bed zitten en bekeek peinzend de smalle gouden ring aan haar hand. De ambtenaar was wat geïrriteerd geweest toen Christoph de ring aan haar linkerringvinger had gestoken, maar ze had hem uitgelegd dat het hart tenslotte ook aan de linkerkant zit en dat ze daarom hadden besloten hun trouwringen links te dragen. Dat was maar de halve waarheid, want hun besluit was ingegeven door een paar praktische redenen. Ten eerste had Pia in haar eerste huwelijk met Henning haar trouwring rechts gedragen, zoals in Duitsland de gewoonte is. Weliswaar was ze niet overdreven bijgelovig en wist ze dat het mislukken van dat huwelijk er niets mee te maken had, maar ze wilde het lot niet onnodig tartten. Ten tweede – en dat was de voornaamste reden voor hun beslissing – was het uitermate pijnlijk als iemand haar een stevige hand gaf en dan met de ring bijna haar vingers kraakte.

Christoph en zij waren die vrijdag bij de burgerlijke stand in Höchst, die zich in het tuinpaviljoen van het Bolongaropaleis bevond, heimelijk, in stilte en zonder ophef getrouwd. Zonder vrienden, familie of getuigen en zonder iemand er iets over te zeggen. Pas na hun terugkeer uit Zuid-Amerika zouden ze het bekendmaken en het dan met een groot feest op de Birkenhof vieren.

Pia maakte haar blik los van de ring en ging door met haar pogingen de stapels kleren op het bed zo economisch mogelijk in de twee koffers te stouwen. Dikke pullovers en jassen zouden ze niet nodig

hebben. Maar wel zomerkleren. T-shirts. Shorts. Badpakken. Ze was blij dat ze kon ontsnappen aan de winter en het kerstfeest, waar ze weinig mee op had, en in plaats daarvan op het dek van een cruiseschip in de zon kon dommelen, lezen en eens uitgebreid kon luieren. Christoph zou wel veel te doen hebben, maar hij beschikte ook over vrije tijd en de nacht behoorde hun toe. Misschien zou ze haar ouders, haar zus en haar broer – ja, vooral hem en zijn arrogante vrouw – ansichtkaarten sturen en daarop zetten dat ze was getrouwd. Ze kon zich het misprijzende commentaar van haar schoonzus Sylvia nog levendig herinneren toen die van haar scheiding met Henning had gehoord. ‘Een vrouw van in de dertig wordt eerder door de bliksem getroffen dan dat ze nog een man vindt,’ had Sylvia gesomberd. En inderdaad werd Pia door de bliksem getroffen – op een zonnige junimorgen zes jaar geleden in het olifantenverblijf van de dierentuin. Want daar hadden zij en dr. Christoph Sander, de directeur van de dierentuin, elkaar voor het eerst ontmoet en waren ze op slag verliefd geraakt. Ze woonden nu vier jaar samen op de Birkenhof in Unterliederbach en waren al snel tot de conclusie gekomen dat ze dat de rest van hun leven wilden blijven doen.

Haar telefoon, die beneden op de keukentafel lag, begon te kwinkeleren. Pia ging de trap af, liep de keuken in en wierp een blik op het display voor ze opnam.

‘Ik heb vakantie,’ zei ze. ‘Eigenlijk ben ik zo goed als vertrokken.’

“Eigenlijk” is een uitgesproken vage term,’ zei Oliver von Bodenstein, haar chef, die de zenuwslopende gewoonte had elk woord op een goudschaaltje te wegen. ‘Het spijt me dan ook zeer dat ik je moet storen. Maar ik heb een probleem.’

‘O.’

‘We hebben een lijk, vlak bij jou in de buurt,’ vervolgde Bodenstein. ‘Ik ben naar een brand onderweg, Cem is op reis, Kathrin heeft zich ziek gemeld. Misschien kun je er even heen rijden om de formaliteiten af te handelen. Kröger en zijn mensen zijn al onderweg. Zodra ik hier klaar ben, kom ik er meteen aan en neem het over.’

In gedachten liep Pia haar takenlijstje na. Ze lag goed op schema, had alles georganiseerd wat er georganiseerd moet worden als je drie weken wegging. Het zou nog een halfuur duren om de kof-

fers te pakken. Bodenstein zou het niet vragen als hij haar hulp niet dringend nodig had. Een paar uur kon ze wel helpen, dat zou haar de kop niet kosten.

‘Oké,’ zei ze. ‘Waar moet ik heen?’

‘Bedankt, Pia, dat is echt aardig van je.’ Bodenstein klonk opgelucht. ‘Naar Niederh ochstadt. Je kunt daar het beste op de autoweg de afslag richting Steinbach nemen. Na zo’n achthonderd meter is er rechts een landweggetje, daar moet je in. De collega’s zijn al ter plaatse.’

‘In orde. We zien elkaar later.’ Pia hing op, schoof de trouwring van haar vinger en legde hem in de keuken.

Zoals zo vaak had Pia geen flauw idee wat haar op de plaats delict te wachten stond. De dienstdoende inspecteur had gezegd dat er een dode vrouw in Niederh ochstadt was gevonden, toen ze had gemeld dat ze onderweg was. Vlak na de bebouwde kom sloeg ze een verharde landweg in en zag al van verre een paar surveillancewagens en een ambulance. Toen ze dichterbij kwam herkende ze de blauwe VW-bus van de technische recherche en andere civiele voertuigen. Ze parkeerde op een strook gras voor een paar bosjes, plukte haar beige donsjack van de achterbank en stapte uit.

‘Hallo, mevrouw Kirchhoff,’ zei een jonge collega van de politie die bij de afzetting stond. ‘U moet de weg volgen. Achter de struiken rechts.’

‘Goedemorgen en bedankt,’ zei ze en volgde de weg die hij haar had gewezen. De struiken vormden midden in het vrije veld een bosje. Pia liep eromheen en kwam als eerste hoofdinspecteur Christian Kr oger tegen, de chef van de technische recherche van de K11 van Hofheim.

‘Pia!’ riep Kr oger verbaasd. ‘Wat doe jij hier? Je bent toch met...’

‘...vakantie,’ onderbrak ze hem glimlachend. ‘Oliver heeft me gevraagd hier alvast te beginnen. Hij komt zo, en dan ben ik vertrokken. Wat hebben we hier?’

‘Lelijke zaak,’ antwoordde Kr oger. ‘Er is een vrouw doodgeschoten. In het hoofd. Op klaarlichte dag en nog geen kilometer van politiebureau Eschborn.’

‘Wanneer is het gebeurd?’ vroeg Pia.

‘Kort voor negenen, om precies te zijn,’ zei Kröger. ‘Een fietser heeft gezien dat ze in elkaar zakte. Zomaar. Hij had geen schot gehoord. Maar de forensisch arts is van mening dat ze van een afstand met een geweer is neergeschoten.’

‘O, is Henning er ook? Ik heb zijn auto helemaal niet zien staan.’

‘Nee, gelukkig is er een nieuwe. Sinds je ex in hogere regionen is beland, heeft hij kennelijk geen tijd meer voor de buitendienst.’ Kröger grijnsde. ‘Waar ik niet zo rouwig om ben.’

Hij had een diepe afkeer van Henning Kirchhoff, die deze uit de grond van zijn hart beantwoordde en regelmatig vlogen ze elkaar als twee diva's in de haren, iets waar de kwaliteit van hun werk overigens niet onder leed. Dat was ook de enige reden waarom alle betrokkenen al jaren de kinderlijke competentiestrijd van de twee tolereerden, en hun woordenstrijd op de verschillende plaatsen delict was legendarisch.

Na het emeritaat van professor Thomas Kronlage was Henning directeur van het forensisch instituut geworden. Eigenlijk had de universiteit een vacature willen plaatsen voor externe sollicitanten, maar Hennings capaciteiten op het gebied van de forensische antropologie waren zo waardevol, dat hij de functie had gekregen om te voorkomen dat hij zou vertrekken.

‘Hoe heet de nieuwe?’ vroeg Pia.

‘Sorry, ben ik vergeten,’ mompelde Kröger.

De man in de witte overall, die naast het lijk hurkte, deed zijn capuchon af en kwam overeind. Niet al te jong meer, constateerde Pia, maar zijn kale hoofd en de volle snor maakten het moeilijk zijn leeftijd te schatten. Met een kale schedel zag een man er al gauw ouder uit dan hij was.

‘Dr. Frederick Lemmer.’ De forensisch arts trok zijn rechterhandschoen uit en stak zijn hand uit. ‘Aangenaam kennis te maken.’

‘Insgelijks,’ zei Pia en ze greep zijn hand. ‘Pia Kerkhof van de K11 Hofheim.’

De vindplaats van een lijk was niet de juiste plek voor beschaafde conversatie, daarom liet Pia het bij de korte kennismaking. Ze bereidde zich voor op de aanblik die haar te wachten stond en liep naar het lijk toe. De roze wollen muts en het witte haar van de dode

waren surrealistische kleurige vlekken op het grauwe asfalt, de bruine modder en een donkere plas bloed.

‘*Schindler’s List*,’ mompelde Pia.

‘Wat zegt u?’ vroeg dr. Lemmer ietwat geïrriteerd.

‘Die film met Liam Neeson en Ben Kingsley,’ zei Pia.

De forensisch arts begreep meteen wat ze bedoelde en hij glimlachte.

‘Klopt. Het lijkt er wel op. De film was zwart-wit, alleen de jas van het meisje was rood.’

‘Ik ben nogal visueel aangelegd. De eerste indruk van een plaats delict is belangrijk voor me,’ verklaarde Pia. Ze deed handschoenen aan en ging op haar hurken zitten, Lemmer volgde haar voorbeeld. In al haar jaren bij de K11 had Pia geleerd niet emotioneel betrokken te raken bij een zaak. Alleen op die manier viel de aanblik van ernstig verminkte en misvormde lijken te verdragen.

‘De kogel is in de linkerslaap gedrongen.’ Dr. Lemmer wees naar de gave kogelwond op het hoofd van de dode. ‘Bij het uittreden van de kogel werd de rechterhelft van de schedel bijna compleet weggeblazen. Typisch een *semi-jacketed* kogel van groot kaliber. Naar mijn mening is het moordwapen een geweer en werd het schot van een afstand gelost.’

‘En omdat een jachtongeval in dit gebied onwaarschijnlijk is, ga ik maar uit van een gericht schot,’ zei Kröger achter haar.

Pia knikte en keek nadenkend naar wat er van het gezicht van de dode over was. Waarom zou een vrouw van tussen de zestig en zeventig op de openbare weg worden doodgeschoten? Was ze een toevallig slachtoffer en gewoon op het verkeerde moment op de verkeerde plaats geweest?

Een paar van Kröger’s mensen kropen in witte overals met een metaaldetector door de struiken en het weiland ernaast op zoek naar de kogel, anderen namen foto’s en verrichtten metingen met een elektronisch apparaat om de richting van het schot te bepalen.

‘Weten we wie het is?’ Pia kwam overeind en keek Kröger aan.

‘Nee, ze had alleen een sleutelbos bij zich. Geen portemonnee, geen telefoon,’ antwoordde hij. ‘Wil je de getuige spreken? Hij zit in de ambulance.’

‘Straks.’ Pia keek om zich heen en fronste haar voorhoofd. Verla-

ten akkers en weilanden. In de verte glinsterden de televisietoren en de skyline van Frankfurt in het bleke winterzonnetje dat door het dikke wolkendek drong. Veertig meter verderop stroomde een beek waarnaast hoge bomen stonden. Door de kale takken zag ze een speeltuin, en daarachter de eerste huizen van de wijk Niederhöchstadt in Eschborn. Geasfalteerde wegen met straatlantaarns door weilanden en velden. Een parkachtig recreatiegebied, ideaal om te fietsen, te joggen, te wandelen en...

‘Waar is de hond?’ merkte Pia ineens op.

‘Welke hond?’ vroegen Kröger en dr. Lemmer verrast.

‘Dat is een hondenlijn.’ Pia bukte zich en wees naar een donkerbruine, nogal gehavende leren riem die de vrouw om haar schouders en bovenlichaam had gehangen. ‘Ze wandelde hier met haar hond. En als er geen autosleutels op haar zijn gevonden, moet ze hier vlak in de buurt wonen.’

‘Ik ben zo blij dat ik nu drie weken vakantie heb.’ Karoline Albrecht zuchtte tevreden en ze strekte haar benen uit. Ze zat aan de eettafel in het huis van haar ouders met een kopje van haar lievelingsthee – rooibos vanille – en voelde hoe de stress van de afgelopen weken en maanden langzaam van haar afgleed en plaatsmaakte voor een gevoel van diepe rust.

‘Greta en ik gaan het thuis gezellig maken of komen gewoon bij jou zitten en koekjes eten.’

‘Jullie zijn van harte welkom.’ Haar moeder glimlachte naar haar over de rand van haar leesbril. ‘Maar wilden jullie eigenlijk niet naar een of andere zonnige plek vliegen?’

‘O, mama, ik denk dat ik dit jaar meer heb gevlogen dan Carsten – en hij is piloot!’ zei Karoline grijnzend en ze nam een slokje van haar thee. Maar haar vrolijkheid was maar schijn.

Sinds acht jaar was ze executive partner bij een internationaal bedrijfsadviesbureau en belast met herstructurering en internationalisering van bedrijven, en twee jaar geleden had ze de leiding over management consulting gekregen. Sindsdien leefde ze voornamelijk in hotels, vliegtuigen en de viprooms van vliegvelden. Ze was een

van de weinige vrouwen in een dergelijke positie en verdiende zo onbeschoft veel geld dat het haar bijna immoreel voorkwam. Greta zat op een internaat, en haar huwelijk was gestrand. Haar baan was altijd op de eerste plaats gekomen, en al bij haar eindexamen, dat ze met een tien gemiddeld had gehaald, had ze de beste willen zijn. Haar studie bedrijfseconomie aan topuniversiteiten in Duitsland en de VS had ze cum laude afgesloten en daarna een bliksemcarrière gemaakt.

Maar ze voelde zich al maanden moe en leeg, en met de vermoeidheid waren de twijfels aan het nut van haar werk gekomen. Was het echt zo waanzinnig belangrijk wat ze deed, belangrijker dan tijd met haar dochter doorbrengen en een beetje van het leven genieten? Ze was drieënveertig en had nooit echt geleefd. Al twintig jaar rende ze van de ene afspraak naar de andere, was altijd onderweg en werd omringd door mensen voor wie ze niets betekende en die haar eveneens koud lieten. Greta voelde zich goed in Carstens nieuwe gezin, ze genoot ervan broertjes en zusjes te hebben, een hond en een plaatsvervangende moeder die haar vertrouwder was dan zij, haar echte moeder! Karoline was hard op weg haar dochter kwijt te raken en dat was haar eigen schuld, want ze had zichzelf in het leven van haar dochter overbodig gemaakt.

‘Maar je hebt nog wel plezier in je werk, toch?’

De stem van haar moeder deed Karoline Albrecht opschrikken uit haar gedachten.

‘Daar ben ik niet meer zo zeker van,’ antwoordde ze en zette het kopje op tafel. ‘Daarom neem ik volgend jaar verlof. Ik wil meer tijd met Greta doorbrengen. En ik denk erover het huis te verkopen.’

‘Ach!’ Margarethe Rudolf trok haar wenkbrauwen op, maar leek niet ondersteboven van het nieuws. ‘Hoezo dat?’

‘Het is veel te groot,’ zei Karoline. ‘Ik zoek iets kleineres voor Greta en mij, iets gezelligs. Zoiets als dit.’

Ze had haar huis zelf willen hebben zoals het was: stijlvol, luxueus en zuinig met energie, vierhonderd vierkante meter woonruimte met een kale betonnen vloer en alle comfort. Maar ze had zich er nooit echt thuis gevoeld en in stilte verlangde ze naar de gezellige oude villa van haar ouders waar ze was opgegroeid – met krakende houten trappen, hoge plafonds, het schaakbordpatroon van de ge-

havende tegels in de keuken, de kamers met erkers en de ouderwetse badkamers.

‘Daar klinken we op,’ zei haar moeder. ‘Wat dacht je daarvan?’

‘Prima, ik heb nu vakantie.’ Karoline glimlachte. ‘Heb je een fles in de koelkast?’

‘Natuurlijk. Champagne zelfs.’ Haar moeder knipoogde naar haar.

Niet veel later zaten ze tegenover elkaar en proostten op Kerstmis en op Karolines besluit haar leven grondig te veranderen.

‘Weet je, mama,’ zei ze. ‘Ik was veel te krampachtig en wilde met alle geweld beantwoorden aan het perfecte beeld dat iedereen van me had: gedisciplineerd, verstandig, alles perfect op orde. Dat heeft me alleen maar stress opgeleverd, omdat ik het allemaal niet uit overtuiging deed maar omdat het van me werd verwacht.’

‘Je hebt jezelf bevrijd,’ stelde haar moeder vast.

‘Ja. Ja, dat heb ik.’ Karoline nam de handen van haar moeder in de hare. ‘Ik kan weer ademen en slapen, mama! Het lijkt alsof ik jaren onder water heb geleefd en opeens ben opgedoken en zie hoe mooi de wereld is! Werk en geld zijn niet alles in het leven.’

‘Nee, Karoline, dat is waar.’ Margarethe Rudolf glimlachte, maar het was een droevige glimlach. ‘Helaas is je vader nooit tot dat inzicht gekomen. Misschien gebeurt het ooit nog als hij met pensioen is.’

Karoline waagde het te betwijfelen.

‘Weet je wat, mama? We gaan samen boodschappen doen,’ zei ze vastbesloten. ‘We gaan op kerstavond samen koken, net als vroeger.’ Haar moeder glimlachte ontroerd en knikte.

‘Dat doen we. En morgenavond kom je met Greta koekjes bakken. Dan hebben jullie ook wat lekkers als jullie met kerst hier zijn.’

Een halfuur later verscheen Oliver von Bodenstein op de plaats delict.

‘Bedankt dat je even kon bijspringen,’ zei hij tegen Pia.

‘Och, ik heb vandaag toch niets te doen,’ antwoordde ze. ‘Als je wilt, kan ik nog blijven.’

‘Dat aanbod sla ik niet af.’

Hij grijnsde en Pia moest eraan denken hoezeer haar chef de laatste twee jaar was veranderd. Nadat zijn huwelijk schipbreuk had geleden was hij vaak afgeleid en verstrooid geweest, maar nu had hij zijn oude zelfvertrouwen en scherpzinnigheid weer terug en was bovendien toegeeflijker tegenover zichzelf geworden. Vroeger was Pia degene die graag gewaagde veronderstellingen deed en vaart zette achter de dingen, terwijl hij zich netjes aan regels en wetten hield en haar vaak afremde – hoewel ze tegenwoordig de indruk had dat de rollen waren omgedraaid.

Alleen wie een existentieel verlies meegemaakt en overleefd heeft, is in staat te groeien en te veranderen. Die zin had Pia ergens gelezen, en die was niet alleen op haar van toepassing maar ook op haar chef. In een relatie kon je jezelf heel lang voor de gek houden, je ogen voor de werkelijkheid sluiten en doen alsof alles prima in orde was. Maar onvermijdelijk kwam de dag waarop de illusie als een zeepbel uit elkaar spatte en je voor de keuze werd gesteld: vertrekken of blijven, alleen *overleven* of weer werkelijk leven.

‘Heb je de getuige al gesproken?’ vroeg Bodenstein.

‘Ja,’ antwoordde Pia en ze zette haar capuchon op. Er stond een ijzige wind. ‘Hij reed met zijn fiets over de Dörnweg, zo heet de verbindingsweg tussen de stadsdelen, van Eschborn in de richting van Niederhöhnstadt. Ongeveer ter hoogte van die hoogspanningsmast daar zag hij de vrouw in elkaar zakken. Hij dacht dat ze een hartaanval had of zoiets en reed naar haar toe. Hij had geen schot gehoord.’

‘Weten we al iets over de identiteit van de dode?’

‘Nee. Maar ik denk dat ze hier in de buurt woont, want ze was met haar hond op stap en had geen autosleutels bij zich.’

Ze gingen opzij om plaats te maken voor de lijkwagen.

‘We hebben ook de kogel gevonden,’ vervolgde Pia. ‘Weliswaar nogal vervormd, maar ongetwijfeld een geweerkogel. Dr. Lemmer zegt dat het om een semi-jacketed exemplaar gaat. Jagers gebruiken dit soort munitie en wij ook, omdat het een goede stopkogel is. Maar bij het leger zijn ze op last van de Haagse Vredesconferentie verboden.’

‘En dat heeft dr. Lemmer je allemaal verteld?’ vroeg Bodenstein op licht spottende toon. ‘Wie is dat eigenlijk?’

‘Nou, geloof het of niet, maar dat wist ik al,’ antwoordde Pia

scherp. ‘Dr. Frederick Lemmer is de nieuwe forensisch arts.’

Iemand floot op zijn vingers. Pia en Bodenstein draaiden zich om en zagen Kröger beneden bij de beek met zijn armen zwaaien.

‘Christian heeft iets gevonden,’ zei Pia. ‘We moeten hem niet laten wachten.’

Niet veel later liepen ze een houten brug over en kwamen ze in een speeltuin. Op het grote terrein boven de beek bevonden zich schommels, wippen, kleurige klimtoestellen, een kabelbaantje, zandbakken en een waterspeelhoek.

‘Hier!’ riep Kröger, opgewonden als altijd als hij iets had ontdekt. ‘In dit bosje moet hij hebben gelegen! Het gras is nog plat, en daar... verderop... zie je wel... dat is de afdruk van een statief. Een beetje vaag, maar toch duidelijk zichtbaar.’

Pia zag niets anders dan natte graspollen, oude bladeren en vochtige aarde.

‘Je bedoelt dat de dader het slachtoffer hier heeft liggen opwachten?’ vroeg Bodenstein voor de zekerheid.

‘Ja. Precies.’ Kröger knikte gedecideerd. ‘Of hij het nou speciaal op deze vrouw had voorzien of gewoon iemand wilde neerschieten, kan ik natuurlijk ook niet zeggen, maar één ding weet ik wel: deze vent is geen amateur die een beetje om zich heen schiet. Hij heeft hier op de loer gelegen, een geluiddemper gebruikt en gruwelijke munitie...’

‘Semi-jacketed patronen,’ opperde Bodenstein nonchalant en hij knipoogde naar Pia.

‘Precies! Ik merk dat je al op de hoogte bent,’ zei Kröger, geïrriteerd over de onderbreking. ‘Dus ik denk dat hij hier heeft gelegen, waarschijnlijk in een soort ghillie-pak.’

‘Gillie-wat?’ vroeg Bodenstein.

‘Verdraaid, Oliver, je doet weer eens alsof je traag van begrip bent!’ zei Kröger geërgerd. ‘Een ghillie-pak is een camouflagecape die jagers of scherpshutters gebruiken omdat hij de contouren van het menselijk lichaam verhuult en de schutter met de omgeving laat versmelten. Maar wat doet het ertoe. Hier lag in elk geval iemand met een geweer dat op een statief stond om beter te kunnen richten. De rest mogen jullie uitzoeken. Zo, en nu kunnen jullie er misschien voor zorgen dat de mensen ons hier ons werk laten doen.’

Hij draaide zich abrupt om en liet hen staan.

‘Hij denkt dat je hem in de maling neemt,’ zei Pia tegen haar chef.

‘Ik wist echt niet wat een ghillie-pak is!’ zei Bodenstein. ‘Ik bedoel, nu hij het heeft uitgelegd weet ik weer dat ik het wist, maar daarnet wist ik het nog niet.’

‘Kort en goed: het was je ontschoten,’ hielp Pia hem.

‘Je slaat de spijker weer eens op zijn kop.’

Bodensteins telefoon ging over.

‘Ik regel dat daar wel.’ Pia knikte in de richting van het ophoepje dat zich al op de weg had gevormd, waar steeds nieuwe mensen bij kwamen. Sommigen hielden zelfs hun telefoon omhoog om een foto te nemen, hoewel er afgezien van de rood-witte tape en de medewerkers van de technische recherche niets te zien was. Anderen keken alleen en discussieerden met elkaar, gedreven door de oeroude fascinatie van de mens met het gruwelijke. Keer op keer stond Pia er versteld van hoezeer de gewelddadige dood van een ander de mensen fascineerde.

Ze liep naar een collega die juist bezig was twee moeders met kleine kinderen ervan te weerhouden de speeltuin in te lopen.

‘Maar we gaan hier elke woensdagmiddag naartoe,’ klaagde een van de moeders. ‘De kinderen kijken er de hele week naar uit!’

Haar geüniformeerde collega kreeg een geïrriteerde uitdrukking op zijn gezicht.

‘Over een paar uur kunt u de speeltuin weer gebruiken,’ zei hij. ‘Nu is hij afgesloten.’

‘Waarom? En hoe zit het met de brug? Waarom is die ook afgezet?’ wilde de andere moeder weten. ‘Enig idee hoe we de beek over moeten komen?’

‘Neem gewoon de weg naar het zwembad. Daar is nog een brug,’ adviseerde de politieman.

‘Dat is toch het toppunt!’ riep moeder nummer één opgewonden, en ook de tweede werd agressief en zei iets over politiestaat en bewegingsvrijheid.

‘Collega,’ zei Pia. ‘Breid de afzetting alstublieft uit tot het kruispunt en tot de weg verderop. En laat versterking komen als er problemen zijn.’

De strijdbare moeder maakte gebruik van het moment van onop-

lettendheid en duwde haar kinderwagen onder het afzetlint door.

‘Stop!’ zei Pia en ze versperde haar de weg. ‘Verlaat u het afgezette terrein alstublieft.’

‘Hoezo?’ De ogen van de vrouw schoten vuur, ze stak strijdlustig haar kin vooruit. ‘Wie heeft er last van als onze kinderen hier wat in het zand spelen?’

‘Dat stoort ons bij ons werk,’ antwoordde Pia koel. ‘Ik vraag u vriendelijk te vertrekken.’

‘We hebben in Duitsland recht op bewegingsvrijheid!’ riep de moeder. ‘Kijk eens wat u hebt aangericht! De kinderen zijn compleet van slag omdat *de politie* ze belet de speeltuin te gebruiken! Zoiets begrijpen ze nog niet!’

Pia bezweek bijna voor de verleiding om haar te zeggen dat ze zelf door haar onredelijke gedrag een escalatie had veroorzaakt waardoor de kinderen heel wat meer van slag waren dan van een roodwit afzetlint, maar ze had geen tijd en het had ook geen zin.

‘Voor de laatste keer,’ zei ze daarom nadrukkelijk. ‘Verlaat het afgezette terrein alstublieft. Als u dat niet doet, hindert u het politieonderzoek. We zullen dan uw persoonlijke gegevens noteren en aangifte tegen u doen. Ik ben ervan overtuigd dat u de kinderen geen slecht voorbeeld wilt geven, nietwaar?’

‘We komen elke woensdag helemaal uit Kronberg hiernaartoe en dan dit!’ De moeder keek haar met fonkelende ogen aan, snoof woedend toen er geen reactie meer van Pia kwam en blies toen met veel misbaar de aftocht. ‘Wij zullen een klacht indienen! Mijn man kent belangrijke mensen op het ministerie van Binnenlandse Zaken!’

Een vrouw die per se het laatste woord wilde hebben. Pia liet haar begaan en had heimelijk te doen met haar echtgenoot.

‘Ongelooflijk,’ zei de agent naast Pia hoofdschuddend. ‘Het wordt echt steeds erger. De mensen denken dat ze alleen nog rechten hebben! Consideratie komt in hun vocabulaire niet voor.’

Bodenstein stond een stuk verderop. Pia liet de nieuwsgierige menigte aan haar collega’s over en ging naar haar chef. Ze liepen de speeltuin over, hun schoenen kletsten op het natte gras.

‘We bellen bij elke voordeur aan en vragen of iemand een vrouw met wit haar en een hond kent,’ zei Bodenstein. ‘Als er tenminste ie-

mand thuis is en ze zich niet daarginds staat te vergapen.’

Ze begonnen bij de eerste woning in de serie rijtjeshuizen. Nog voor Bodenstein op de bel kon drukken, zag Pia een donkerbruine labrador die angstig aan de andere kant van de straat tussen twee geparkeerde auto’s zat.

‘Ik wed dat dat de hond van de dode is,’ zei ze. ‘Misschien kan ik hem vangen.’

Ze liep langzaam op de hond af, ging op haar hurken zitten en strekte haar hand uit. Aan zijn grijze snuit te zien was de hond niet meer al te jong, en hij had het niet erg op vreemden begrepen. Hij sprong op, wrong zich door de bosjes achter de auto en verdween naar de volgende straat. Bodenstein en Pia gingen achter hem aan, maar toen ze de hoek om kwamen, was de hond al weg.

‘Ik bel gewoon ergens aan,’ zei Bodenstein en hij deed het tuinhek van het eerste huis open. Niemand thuis. Ook bij het tweede huis reageerde niemand, pas bij het derde had hij succes.

De voordeur ging op een kier en een oudere vrouw tuurde wantrouwend langs de veiligheidsketting.

‘Ja?’

‘Wij zijn van de recherche.’ Pia, die al eerder had meegemaakt dat Bodenstein en zij voor Jehova’s getuigen of onwelkome vertegenwoordigers werden aangezien, had haar politielegitimatie al paraat. Op de achtergrond klonk een mannenstem. De vrouw draaide zich om.

‘Politie!’ riep ze, sloot de deur, haalde de ketting weg en deed de voordeur helemaal open.

‘Weet u misschien of iemand hier in de straat een wat oudere donkerbruine labrador heeft?’ vroeg Pia.

Achter de vrouw verscheen een witharige man op pantoffels in een gebreid vest.

‘Dat zou Tropsi van Renate kunnen zijn,’ zei de vrouw. ‘Waarom wilt u dat weten? Is er wat gebeurd?’

‘Weet u misschien Renates achternaam en waar ze woont?’ Bodenstein negeerde haar vraag.

‘Ja hoor. Renate heet Rohleder van achteren,’ antwoordde de vrouw enthousiast. ‘Hopelijk heeft Tropsi geen ongeluk gehad, dat zou Renates hart breken!’

‘Ze woont op vierenzeventig,’ vulde haar man aan. ‘Verderop in de straat. Het gele huis met de witte bank in de voortuin.’

‘Eigenlijk was dat het huis van haar man.’ De vrouw dempte haar stem en fluisterde vertrouwelijk, met felle ogen. ‘Maar toen hij destijds bij haar is weggegaan, zeven jaar geleden, drie dagen voor kerst, is haar moeder bij haar ingetrokken.’

‘Dat wil de politie toch helemaal niet weten,’ kapittelde haar man zijn praatgrage echtgenote. ‘De Rohleders hebben de bloemenwinkel in de Unterortstraße achter in het dorp. Maar Ingeborg is beslist thuis, tenzij ze de hond aan het uitlaten is. Dat doet ze gewoonlijk om deze tijd.’

‘Bedankt voor informatie,’ zei Bodenstein beleefd. ‘U hebt ons goed geholpen. Het zou erg aardig zijn als u niet meteen de bloemenwinkel belt.’

‘Nee, natuurlijk niet,’ verzekerde de vrouw hem ietwat verontrust. ‘Zo dik zijn we nou ook weer niet met Renate.’

Bodenstein en Pia namen afscheid en liepen verder. Nummer vierenzeventig was een rijtjeshuis op een hoek, dat zich met zijn vrolijke gele gevel van de andere huizen onderscheidde. Onder een carport van licht hout stond een oude, maar goed onderhouden Opel, de kleine voortuin was zorgvuldig voorbereid op de winter. Een paar planten waren bij wijze van bescherming tegen sneeuw en kou in jute zakken gewikkeld, in een struik hingen kerstballen, en rond een buxus was een lichtsnoer gedrapeerd. Voor de huisdeur, waaraan een versierde kerstkrans hing, zat een rillende Topsis vergeefs te wachten tot iemand de deur opendeed.

De winkelbel rinkelde. Vochtige warme lucht en de bedwelmende geur van bloemen en dennentakken sloegen hen tegemoet toen ze de winkel binnenkwamen, waar boven de etalage een ouderwets bord met het opschrift BLOEMEN ROHLEDER – AL VIJFTIG JAAR was aangebracht.

De winkel achter de beslagen ruiten was vol. Mensen, bloemen en allerlei prullaria in open vitrines, kasten en manden. Achter de lange toonbank waren drie vrouwen bezig boeketten bloemen te binden.

Het kostte Bodenstein, die de geur in bloemenwinkels steevast met de rouwkamer op een kerkhof associeerde, enige zelfoverwinning om niet direct rechtsomkeert te maken. Bloemen in tuinen en in weilanden waren prachtig, maar afgesneden in een vaas hield hij er niet van, en moest hij er bijna van walgen.

Hij liep langs de rij, ondanks het protest van een oud vrouwtje met een minuscule kerstster in de hand, dat bijna aan de beurt was.

‘Zo gaat dat hier niet, jongeman,’ wees het moedertje hem met zwakke stem terecht en gaf hem een allesbehalve zwakke por met haar rollator.

‘Bedankt voor dat *jongeman*,’ zei Bodenstein droog, die zich op dagen zoals deze bijzonder oud voelde. Iemand het bericht van de gewelddadige dood van een familielid overbrengen vond hij na vijftientwintig jaar bij de recherche nog net zo moeilijk als de eerste keer.

‘Ik ben zesennegentig!’ zei de oude vrouw niet zonder trots. ‘Vergeleken met mij zijn jullie allemaal broekjes!’

‘Gaat u dan alstublieft voor.’ Bodenstein deed een stap opzij en wachtte geduldig tot de kerstster was ingepakt en betaald. Pia, die in de winkel had rondgekeken, kwam naast hem staan.

‘U wenst?’ De struise blondine die haar ogen iets te zwaar had opgemaakt en van wie de handen door het werken met bloemen en water kloofjes hadden, keek hem vrolijk lachend aan.

‘Goedendag. Mijn naam is Bodenstein van de recherche in Hofheim, dat is mijn collega Pia Kirchhoff,’ zei hij. ‘We zouden Renate Rohleder graag spreken.’

‘Dat ben ik. Wat kan ik voor u doen?’ Haar glimlach verdween en onwillekeurig schoot Bodenstein de gedachte door het hoofd dat ze waarschijnlijk lang niet meer zou glimlachen.

Het klokje bij de winkeldeur kondigde nieuwe klanten aan. Mevrouw Rohleder begroette hen niet. Met haar blik fixeerde ze Bodensteins gezicht en leek het onheil dat haar leven zou veranderen al te vermoeden.

‘Is... is er iets gebeurd?’ fluisterde ze.

‘Misschien kunnen we ergens anders praten,’ stelde Bodenstein voor.

‘Ja... natuurlijk. Komt u maar mee.’ Ze hield het smalle houten

klapdeurtje opzij van de toonbank open, Bodenstein en Pia gingen erdoorheen en volgden haar naar een klein, overvol kantoortje aan het einde van de gang.

‘Ik ben bang dat we slecht nieuws hebben,’ begon Bodenstein. ‘Vanochtend tegen negen uur werd in het veld tussen Eschborn en Niederh ochstadt het lichaam van een vrouw gevonden. Ze had wit haar, droeg een olijkleurige jas en een roze muts...’

Renate Rohleder werd krijtwit, ongeloof stond op haar gezicht te lezen. Er kwam geen geluid over haar lippen, ze stond daar maar, haar armen naar beneden. Haar handen sloten zich tot vuisten en openden zich weer.

‘De vrouw had een hondenlijn bij zich,’ vervolgde Bodenstein.

Renate Rohleder zette een stap achteruit en liet zich op een stoel zakken. Na het ongeloof volgde de innerlijke afweer – *dat is onmogelijk, er is beslist een vergissing in het spel!*

‘Ze wilde na haar wandeling met Tropsi naar de winkel komen om te helpen. Voor kerst is hier altijd zoveel te doen. Ik wilde haar nog bellen, maar ik kwam er niet aan toe,’ mompelde ze toonloos. ‘Mijn moeder heeft een roze wollen muts. Die heb ik haar drie jaar geleden met Kerstmis cadeau gedaan, samen met een roze sjaal. En als ze de hond uitliet trok ze altijd die oude Barbour-jas aan, dat lelijke, stinkende ding...’

Haar ogen vulden zich met tranen.

Nu volgde de schok, bij het onder ogen zien van een onherroepelijk feit.

Bodenstein en Pia keken elkaar even aan. De roze muts, de labrador, de olijkleurige jas. Er was geen twijfel mogelijk dat de dode Ingeborg Rohleder was.

‘Wat is er gebeurd? Had ze... had ze een hartaanval?’ fluisterde Renate Rohleder en ze keek Bodenstein weer aan. De tranen stroomden over haar wangen en vermengden zich met de zwarte eyeliner en de mascara. ‘Ik moet naar haar toe! Ik moet haar zien!’

Ze sprong ineens op, griste haar telefoon en autosleutels van het bureau en trok een jas van de kapstok naast de deur.

‘Mevrouw Rohleder, wacht!’ Bodenstein pakte de trillende vrouw voorzichtig bij haar schouders en hield haar vast. ‘We brengen u nu naar huis. U kunt niet naar uw moeder.’